

Frågan för Dagen:

Y T T E R L I G A R E T R E J A K T F L O T T I L J E R S T Ä R K E S.

I majnumret redovisade och kommenterade U f l innehållet i propositionen 1949:197 angående förstärkning av ytterligare tre dagjaktflottiljer och igångsättande av en ny försvarsutredning. Genom beslut den 21 maj biföll riksdagen Kungl Maj:ts förslag.

I det följande lämnas ett sammandrag av vad som förekommit vid riksdagens behandling av propositionen.

S t a t s u t s k o t t e t erinrade i sitt utlåtande nr 157/1949 bl a om att 1948 års riksdag underströk angelägenheten av en förstärkning av flygvapnet. Utskottet angav, att erfarenheterna från de senaste krigsåren och utvecklingstendenserna efter kriget ytterligare framhävt flygstridskrafternas betydelse för vårt försvar, samt att det totala försvarets motståndskraft och uthållighet vore i hög grad beroende av luftförsvarets styrka.

Utskottet ansåg det inte nödvändigt, att riksdagen nu (1949) fattade beslut beträffande den fortsatta utbyggnaden i dess helhet. Detta ansåg utskottet knappast heller vara lämpligt, innan klarhet vunnits om hur merkostnaderna för förstärkningen skulle täckas. Beslut om förstärkning borde därför - i överensstämmelse med departementschefens förslag - avse endast tre dagjaktflottiljer.

För budgetåret 1949/50 borde bemyndigandet att beställa flygmateriel ökas till 230 miljoner kronor.

Utskottet underströk vidare det angelägna i att det ökade behovet av skyddsanordningar vid flygfälten tillgodosågs så snart lämpligen ske kunde. Det vore även av betydelse, framhöll utskottet, att bombsäkra drivmedelsanläggningar i ökad utsträckning ställdes till flygvapnets förfogande.

I anslutning till Kungl. Maj:ts beslut att igångsätta 1949 års försvarsutredning (Nothinska utredningen, red anm) framhöll utskottet bl a, att de nuvarande försvarsutgifternas belopp - i runt tal 800 miljoner kronor - inte kunde anses utgöra en för alla förhållanden gällande kostnadsram. Å andra sidan var det som målsättning betraktat ange-

läget, att om möjligt, såsom statsministern föreslagit, dessa kostnader inte borde få på längre sikt nämnvärt överskrida sin nuvarande andel av nationalinkomsten. De besparingar, som från denna utgångspunkt eventuellt kunde komma ifråga inom vissa delar av försvaret för åstadkommande av avsedd förstärkning av flygstridskrafterna borde - ansåg utskottet - självfallet inte få till följd, att det samlade försvarets styrka minskades.

I r i k s d a g s d e b a t t e n den 21/5 framhöll - enligt TT:s referat -

i första kammaren hr Domö (h) bl a att det inte kan vara lämpligt att låsa försvarsutgifterna vid någon viss procentsiffra. Avvägningen mellan försvarsgrenarna måste i hög grad vara en teknisk fråga, i vilket det gäller att utan att skatta åt förgängliga modföreställningar eller en tillspetsad agitation nå praktiska och hållbara resultat. Särskilt för mindre stater vore det orealistiskt att göra extrema avvägningar mellan olika stridsmedel. Ingen vet vilka tekniska överraskningar de närmaste månaderna kan medföra. Vid avvägningen måste hänsyn tas till vårt militärpolitiska läge och möjligheterna att få hjälp.

Vårt land behöver - framhöll talaren vidare - ett starkt flygvapen, särskilt ett väl utbyggt jaktflyg. Att utbyggnaden sker så, att antalet stridsberedda plan i möjligaste mån ökas i förhållande till de inte flygande styrkorna måste vara rationellt. Detta får emellertid inte medföra att de förutsättningar för flygets verksamhet, som består av väl utbyggda flygfält samt skyddade uppställningsplatser och förråd, inte blir tilldogosedda.

Vår strävan måste vara att upphörligt modernisera försvarsorganisationen. Utredningsarbetet får inte bli ett svepskäl för försvarspolitisk passivitet eller ett hinder för försvarsledningens kontinuerliga moderniseringsarbete. Vår största tillgång är den levande värnkraften och vi måste ta ut den helt. Högern kommer inte att godtaga någon kategoriklyvning. - Herr Domö slutade därefter med att yrka bifall till utskottets förslag.

Herr Norling (k) hänvisade till kommunistmotionen i andra kammaren om avslag i avvaktan på utredningen om avvägningen av försvarskostnaderna.

Hr Rickard Lindström (s), ledamot i statsutskottet, ansåg att hr Domös anförande smakade ganska mycket av en överflödsgärning. Alla i utskottet har dock varit överens om att skriva som vi gjort och lägga orden så, att den nothinska utredningen skall bli så förutsättningslös som möjligt. Han var vidare förvånad över den kommunistiska motionen, så mycket mer som kommunisterna under världskrigets sista skede motionerade om att vi skulle anstränga oss till det yttersta för att stärka försvaret.

Hr Elon Andersson (fp) fann att det med hänsyn till våra ekonomiska resurser är nödvändigt att göra en avvägning. Talaren fann självklart att den enda utgångspunkten för utredningen skall vara den, att det samlade riksförsvaret inte minskas. Något maximalt belopp ansåg han nu inte lämpligt att fixera.

Hr Gränebo (bf): Allmänt erkännes flygets stora betydelse, inte minst när det gäller vårt land. Talaren hänvisade till nothinska utredningen och att det får anstå, tills den är klar med att specificera hur många miljoner som behövs på den ena och den andra försvarsgrenen. I det nuvarande utrikespolitiska läget måste försvaret hållas på hög nivå.

YTTERLIGARE TRE JAKTFLOTTILJER - - - (forts. från sid 194).

Hr Norling (k) gjorde gällande att kommunistmotionen uteslutande av principiella skäl ville avslag på förslaget i väntan på utredningen. Vår kuperade terräng gör att det kanske inte är så säkert att flyget får den stora roll man tilltänkt det. Det kanske nedkämpas rätt snart - sade talar-
ren vidare - medan terrängen skulle kunna möjliggöra för levande försvars-
kraft att hålla ut längre.

F ö r s t a k a m m a r e n biföll utskottets hemställan.

I andra kammaren anlade hr Skoglund i Doverstorp (h) i huvudsak samma synpunkter som hr Domö i första.

Hr Hagberg i Luleå (k) ansåg det bakvänt att först besluta bygga ut ett vapenslag (läs: försvarsgren) och sedan utreda avvägningen av kostnaderna mellan vapenslagen och därtill binda utredningen vid en viss kostnadsram. Denna metod är tokig. Nu kan flygvapnet inte förstärkas utan att först och främst armén och i viss mån även marinen får betala. Därför vill vi uppskjuta detta beslut till dess utredningen är färdig. Den nuvarande organisationen kostar inte 800 utan 1.100 milj.

A n d r a k a m m a r e n biföll utskottets hemställan.

Resultatet blev alltså, att y t t e r l i g a r e t r e j a k t -
f l o t t i l j e r skall förstärkas, d v s s:a 6 av 10 eller lika med
en 30%-ig förstärkning av dagjakten.